

ضرورت توجه به تحولات رویکردهای تفسیری به شکل کاربردی

به جای این که مباحث را از مبانی و اصول، آغاز کنیم و پس از مواجهه با نیازهای روز، با این مسئله روبرو شویم که بحث‌ها به قدری در مبانی ادامه یافته که نیاز اصلی ما بر زمین مانده است، باید از مسائل و نیازها آغاز کنیم و در واقع تحولات در رویکردهای تفسیری را باید به شکل کاربردی مورد توجه قرار دهیم.

به جای این که مباحث را از مبانی و اصول، آغاز کنیم و پس از مواجهه با نیازهای روز، با این مسئله روبرو شویم که بحث‌ها به قدری در مبانی ادامه یافته که نیاز اصلی ما بر زمین مانده است، باید از مسائل و نیازها آغاز کنیم و در واقع تحولات در رویکردهای تفسیری را باید به شکل کاربردی مورد توجه قرار دهیم.

حجت‌الاسلام و المسلمین صالح قنادی، عضو هیئت مدیره انجمن قرآن‌پژوهی حوزه علمیه و مسئول اداره پرسش و پاسخ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، درباره تأثیرات علوم انسانی بر رویکردها و گرایش‌های تفسیری با اشاره به پرده‌مانه بودن مباحث نظری مطرح شده، گفت: ما باید از این تحولات در مرحله روشی و برای ارائه دادن شفاف مواردی از آموزه‌های قرآنی استفاده کنیم.

قنادی اظهار کرد: برای مثال این که آیا زبان قرآن، زبان عرب معاصر پیامبر(ص) است یا این که از این قابلیت برخوردار است که در جوامع جدید نیز این ادبیات همچنان غالب و حاکم باشد و از آیات به همان نحو استفاده کنیم، یا مباحثی که در قالب هرمنوتیک مطرح می‌شود یا بحث‌هایی که در باب عرضی بودن یا ذاتی بودن دلالت‌ها می‌شود، یا به طور مثال این که آیا گستره معارف قرآنی فقط گستره ارتباط انسان با خدا را در بر می‌گیرد یا مسائل اجتماعی را نیز می‌توان در آن جستجو کرد و از این راه طرح این مسئله که آیا در مسائل روز انسان نیز می‌توان قرآن را به عنوان مرجع در نظر گرفت؛ این‌ها بحث‌هایی پرده‌مانه‌ای است که می‌توانند به عنوان مبانی و اصول، پیش از تفسیر مطرح شوند.

صالح قنادی:

پرده‌مانه بودن بحث‌های نظری عملاً موجب متوقف شدن پژوهش‌ها در مبانی بعیده و مبانی نظری رویکردها شده است و ما شاهد این هستیم که پژوهش‌ها به سمت مسائل و موضوعات رفته است

وی ادامه داد: به عقیده من، ما باید پیش از این که به این مباحث نظری و این فضاها وارد شویم، نمونه‌هایی شفاف و مشخص از قرآن ارائه دهیم؛ برای مثال در مباحث مدیریتی، سبک مدیریتی قرآنی را در تربیت نیروی انسانی، در مواضع و سطوح مختلفی می‌توان پیگیری کرد و باید به جای بحث‌های نظری در باب چگونگی تفسیر این مسائل با پرسش‌هایی کاربردی به سراغ قرآن رفت.

قنادی افزود: این که ما بتوانیم از دلالت آیات، مجموعه اصول تأمین نیروی انسانی و یک فرهنگ سازمانی را استخراج کنیم، راه‌گشای خواهد بود؛ هر چند اصول و مباحث مورد نظر را بعد از آن در یک حالت تعاملی با روش‌های پیشنهادی فرهنگ سازمانی رشته‌های مدیریتی به بحث بگذاریم و ببینیم که راهکارهایی که قرآن مطرح کرده و راهکارهایی که در علم مدیریت مطرح شده است، کدام قابل تطبیق هستند و تأیید می‌شوند و کدام نیاز به تصحیح و تکمیل دارند و یا این که کدام راهکارهای مدیریتی از سوی قرآن موجب تردید و انکار است.

عضو هیئت مدیره انجمن قرآن‌پژوهی حوزه علمیه با بیان این که مواجهه ما با قرآن باید مسئله‌محور و نیازمحور باشد، اظهار کرد: به جای این که ما مباحث را از بالا، یعنی از مبانی و اصول، آغاز کنیم و بعد که به نیاز روزمان می‌رسیم، ببینیم که به قدری بحث‌ها در مبانی ادامه یافته که نیاز اصلی ما بر زمین مانده است، باید از مسائل و نیازها آغاز کنیم و در واقع تحولات در رویکردهای تفسیری را باید به شکل کاربردی به کار بگیریم.

وی افزود: مشکل دیگر رویه‌های موجود این است که آغاز کردن از مباحث نظری پرده‌مانه تا وقتی که نمونه‌ای ارائه ندهیم، به نتیجه

هم نمی‌رسد و حتی در مبانی اولیه نیز به صورت قضیه حقیقیه نمی‌توانیم ببینیم که کدام يك از مبانی ما در موضوعات و مسائل جواب می‌دهد و کداميك افاده مقصود نمی‌کند.

صالح قنادی:

آغاز کردن از مباحث نظری پردامنه تا وقتی که نمونه‌ای ارائه ندهیم به نتیجه هم نمی‌رسد و حتی در مبانی اولیه نیز به صورت قضیه حقیقیه نمی‌توانیم ببینیم که کدام يك از مبانی ما در موضوعات و مسائل جواب می‌دهد و کداميك افاده مقصود نمی‌کند

قنادی با اشاره به تغییر جهت حرکت قرآن پژوهان و پژوهشگاه‌ها به سمت این گونه پژوهش‌ها گفت: پردامنه بودن بحث‌های نظری عملاً موجب متوقف شدن پژوهش‌ها در مبانی بعیده و مبانی نظری رویکردها شده است و ما شاهد این هستیم که پژوهش‌ها به سمت مسائل و موضوعات رفته است.

وی با بیان این که مبانی نظری در پرداختن به موضوعات و مسائل خود را بهتر نشان خواهد داد، اظهار کرد: با ارائه نمونه‌های مصداقی می‌توان راجع به رویکردها و مباحث نظری نیز بهتر قضاوت کرد. البته طبیعی است که در پرداختن به مسائل و موضوعات نیز بی‌توجه به مبانی نیستیم و این مباحث هم در ارتکاز ما هستند و هم از این جهت که چینش منطقی هر بحثی بر مبانی آن استوار است، به آن‌ها التفات داریم، و بهتر آن است که به جای پرداختن به بحث‌هایی که هر کسی از ظن خود آن را طرح می‌کند، به مسائلی بپردازیم که به درد مردم بخورد.